

Hudební dějiny – I. část

Anotace Prezentace seznámí žáky se vznikem hudby a hudebními dějinami od pravěku po středověk. V úvodu si žáci zopakují znalosti z dějepisu, eventuálně učivo z nižších ročníků. V průběhu si nově získané informace zopakují zábavnou formou.

Jazyk Čeština

Očekávaný výstup

Žák se orientuje ve vývoji hudebního umění; uvědomuje si rozdílnost hudebního myšlení v jednotlivých historických etapách.

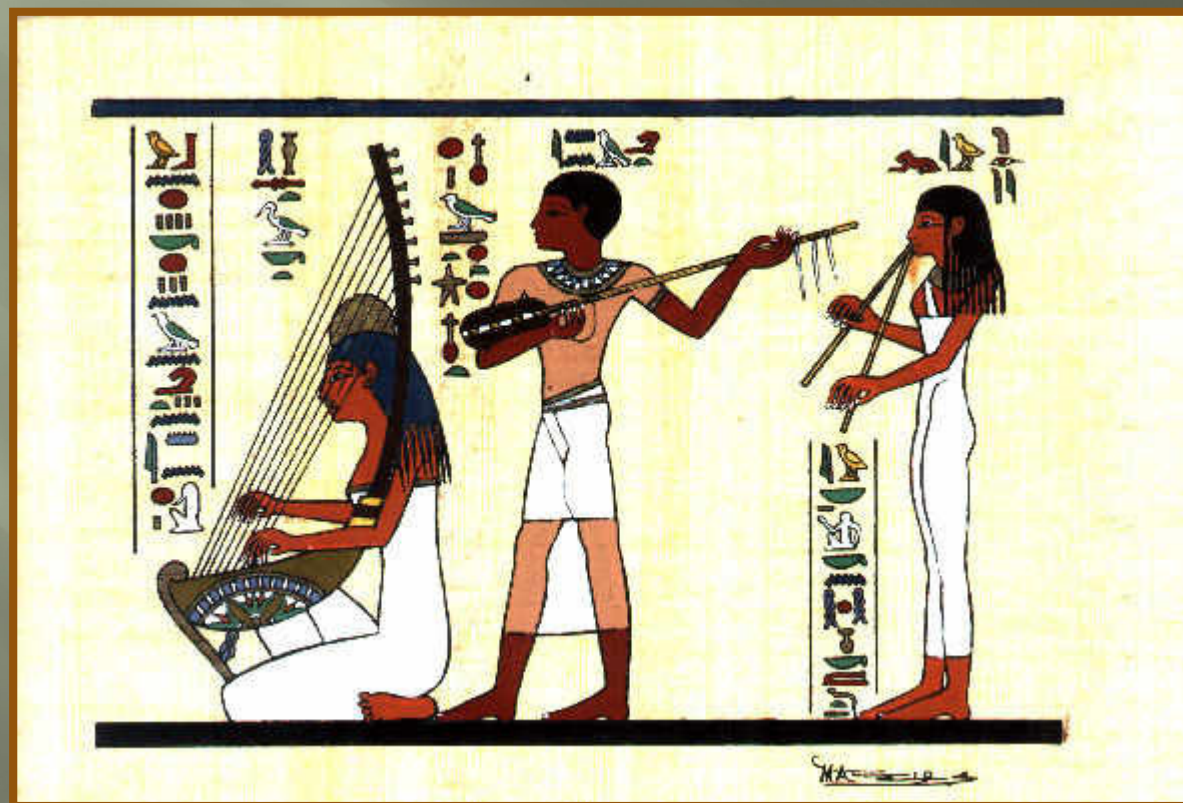
Základní škola a Mateřská škola, Otnice, okres Vyškov

Mgr. Drahomíra Floriánová

Číslo a název klíčové aktivity: III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Interní číslo: VY_32_INOVACE_HV.DF.8.08

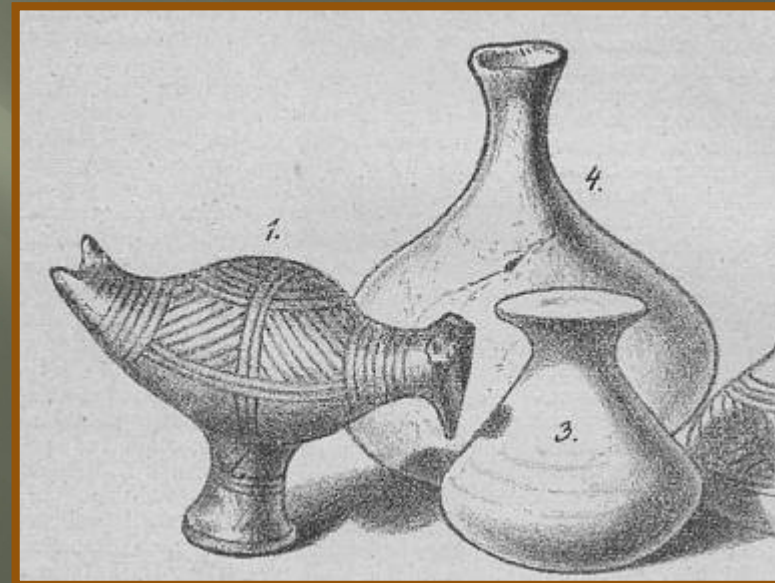
HUDEBNÍ DĚJINY – I. ČÁST

Mgr. Drahomíra Floriánová

Počátky hudby

- Hudba začala vznikat v prehistorické době, což je doloženo archeologickými nálezy, jako jsou **kostěné píšťaly, zvířecí rohy** nebo jeskynní malby, na kterých je vyobrazen **čaroděj tančící při obřadu s hudebním nástrojem**.
- Hudba mohla vzniknout napodobováním ptačího zpěvu, náhodným vdechnutím do dutého předmětu.
- Mohla být odvozena z rytmických pohybů při tanci, kterým chtěl člověk promlouvat k bohům. Tím jí byla přisouzena **magická funkce**.
- **Tancem a zpěvem** tak bylo možné z pohledu pravěkého člověka přivolat dobrý lov, úrodu nebo odehnat nemoc.

Keramická chrastítka z doby bronzové
Autor: dle: J. S. Uhlíř 1886

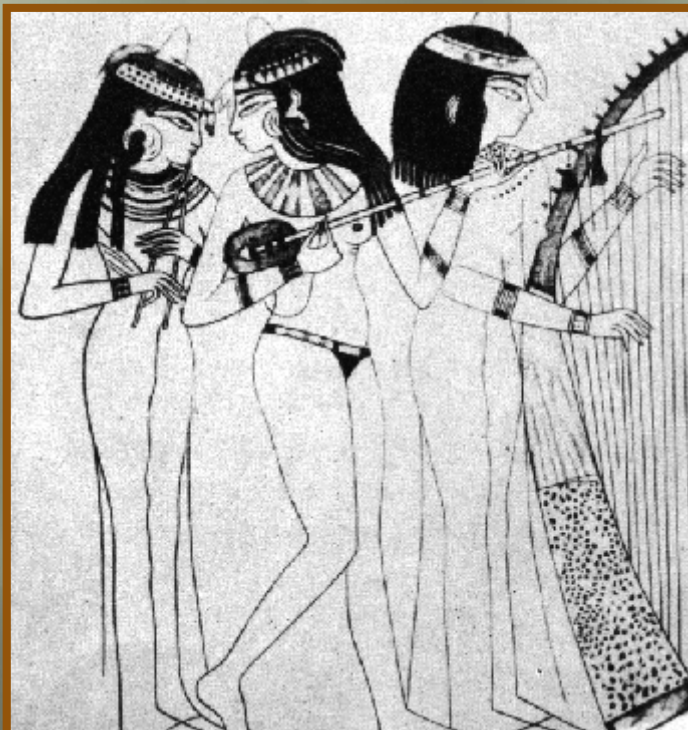
Hudba ve starověku

- Hudba se rozvíjela společně s řemesly, vědou a dalšími obory lidské činnosti.
- Zněla dokonaleji , dokonalejší byly i hudební nástroje a technika hry na ně.
- Mezi nejvýznamnější centra hudby ve starověku patřila Čína. Společně s japonskou a dalšími vytvořila kulturu **exotickou**.
- V Egyptě, Mezopotámii a Sýrii se vyvinula kultura **orientální**.
- Největší význam pro hudební rozvoj měla kultura **židovská**. Její žalmy se projevily i v kultuře **Řecka a Říma**.

Hudba starověkého Řecka

- V Řecku věřili, že hudba je schopna převychovat, umravňovat a formovat člověka.
- Pěstovali sborový a sólový zpěv, zpěvně přednášeli epické básně (**Ilias a Odysseu**).
- Používali hudební nástroje jako **kithara**, **lyra**, vynalezeny byly i **varhany**.
- První hudební památka **Seikilova píseň**, byla zkomponována v 6. století př. n. l.

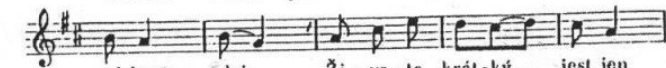
Ο Σ Ο Ν Ζ Η Σ Φ Α Ι Ν Ο Υ
Μ Η Δ Ε Ν Ο Λ Ω Σ Σ Υ
Λ Υ Π Ο Υ Π Ρ Ο Σ Ο Λ Ι
Γ Ο Ν Ε Σ Τ Ι Τ Ο Ζ Η Ν
Τ Ο Τ Ε Λ Ο Σ Ο Χ Ρ Ο
Ν Ο Σ Α Π Α Ι Τ Ε Ι

Seikilova píseň (původní zápis
nápěvu značkami nad textem)

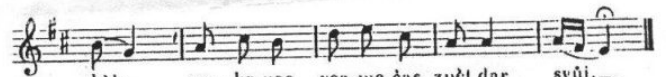
V přepisu do dnešní notace (a v překladu do češtiny) zní:

Po-kud ži-v, tvář — měj jas-nou, smul-ku —
Ho-son dzés, fai - nú, mé-den ho - lós

vý-host dej. — Ži - vo - ta krát - ký — jest jen
sy ly - pl; pros o - lí - gon es - ti to

běh, na - ko-nec vez-me čas zpět dar svůj. —
dzén, to te - los ho chronos ap - ai - tei. —

Hudba starověkého Říma

- I v Římě pěstovali sborový a sólový zpěv.
- Hudba se uplatňovala v pantomimě.
- V cirku zněla hlučná hudba, aby vyburcovala bojovníky i diváky.
- V době úpadku Říma ztrácela hudba své výsadní postavení.
- Po čase se z hudebníků stali bezprávní tuláci.

Středověk – Gotika

- Ve středověku měla moc v rukou **šlechta a církev**. Většina obyvatelstva pracovala a žila jako jejich poddaní. Průměrná délka života byla 40 let.
- Lidé doufali, že po těžkém pozemském životě přijde pro spravedlivé odměna – život v ráji.
- Na oslavu Boha stavěli nádherné chrámy. Ve 12. a 13. století **románské**, později **gotické**.
- Základem hudby v té době byl podle papeže Řehoře **gregoriánský chorál**.

Chrám svaté Barbory v Kutné Hoře

Katedrála sv. Víta

Světská středověká hudba

- V období gotiky se objevil světský jednohlasý zpěv.
- **Jokulátoři** (žertěři) vystupovali na jarmarcích s veselými písničkami.
- **Truvěři a trubadúři** pěstovali rytířský zpěv. Od hradu k hradu opěvovali krásu ženskou a statečnost rytířů.
- **Minnesängři** byli trubadúři v Německu. Jejich písním se říkalo **šanson**. Zpívali samostatně a doprovázeli se na jednoduchý nástroj : **loutnu, flétnu, harfičku, bubínek**.
- Do konce 13. stol. byla všechna hudba **jednohlasá**. Pak postupně přecházela do **dvojhlasu** nebo **vícehlasu**.
- Protože tento způsob zpěvu a komponování byl **nový**, označoval se jako **ars nova**.

Zkouška paměti

- Hudba začala vznikat v....., což je doloženo archeologickými nálezy, jako jsou zvěřecí rohy nebo na kterých je vyobrazentančící při obřadu s hudebním nástrojem.
- Hudba mohla vzniknout napodobováním, náhodným vdechnutím do dutého předmětu.
- Mohla být odvozena z rytmických pohybů při tanci, kterým chtěl člověk promlouvat k bohům. Tím jí byla přisouzena
- Tancem a zpěvem tak bylo možné z pohledu pravěkého člověka přivolat....., úrodu nebo odehnat.
- Zněla dokonaleji , dokonalejší byly i a technika hry na ně.
- Mezi nejvýznamnější centra hudby ve starověku patřila Čína. Společně s japonskou a dalšími vytvořila kulturu
- V Egyptě, Mezopotámii a Sýrii se vyvinula kultura
- Největší význam pro hudební rozvoj měla kultura židovská. Její se projevil i v kultuře Řecka a Říma.
- Používali hudební nástroje jako, vynalezeny byly i varhany.
- První hudební památka....., byla vytesána do náhrobního kamene.
- I v Římě pěstovali a sólový zpěv. Hudba se uplatňovala v
- Ve středověku měla moc v rukou Základem hudby v té době byl podle papeže Řehoře chorál.

dobry lov, čaroděj, prehistorické době, magická funkce, kithara, lyra, exotickou, ptačího zpěvu, kostěné píšťaly, žalmy, Seikilova píseň, šlechta a církev, jeskynní malby, gregoriánský, orientální, nemoc, sborový, hudební nástroje, pantomimě

Osmisměrka – hledej nová slova

A	K	E	N	Í	B	U	B	L	C
F	L	É	T	N	A	L	O	A	S
D	I	T	R	O	K	U	V	R	A
V	K	M	Ú	B	T	S	E	S	L
O	D	A	D	N	U	P	X	N	H
J	W	Š	A	N	S	O	N	O	O
H	O	P	B	I	J	C	E	V	N
L	T	R	U	V	É	R	M	A	D
A	V	P	R	I	B	T	Y	Z	E
S	R	O	T	Á	L	U	K	O	J

Jokulátor, flétna, dvojhlas, truvér, šanson, jednohlas, bubínek, ars nova, trubadúr, loutna

Zdroje

- <http://sn.spsnome.cz/Dejepis/HudbaStarov%ECK%E9hoEgypta>, 4. 10. 2012
- <http://sn.spsnome.cz/Dejepis/HudbaStarov%ECK%E9hoEgypta>, 4. 10. 2012
- [2012http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby](http://www.radio.cz/cz/static/strucne-dejiny-hudby), 4. 10. 2012
- http://valassky.denik.cz/zpravy_region/tajemstvi-pravekych-chrastitek-z-helstyna-20120521.html, 4. 10. 2012
- http://www.google.cz/imgres?q=sekilova+p%C3%ADse%C5%88&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbnid=hVzJq3OyAds_nM:&imgrefurl=http://tabularomana.blog.cz/1011/sekilova-pisen-i-noty&docid=E0IZb1iSIWJy3M&imgurl=http://nd04.jxs.cz/562/664/51f53614f6_71423568_o2.jpg&w=700&h=719&ei=C751UJOhBYTJsga-goHAAw&zoom=1&iact=hc&vpx=187&vpy=142&dur=4567&hovh=228&hovw=222&tx=119&ty=108&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=157&tbnw=153&start=0&ndsp=33&ved=1t:429,r:0,s:0,i:68, 4. 10. 2012
- <http://www.google.cz/imgres?q=sekilova+p%C3%ADse%C5%88&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbnid=fCnE0IDCaU5QdM:&imgrefurl=http://www.hvvezkratce.wz.cz/starovek.htm&docid=l661t9XKeQOP0M&imgurl=http://www.hvvezkratce.wz.cz/starovek.gif&w=340&h=359&ei=C751UJOhBYTJsga-goHAAw&zoom=1&iact=hc&vpx=858&vpy=140&dur=2349&hovh=231&hovw=218&tx=131&ty=164&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=157&tbnw=149&start=0&ndsp=33&ved=1t:429,r:4,s:0,i:80>, 4. 10. 2012
- <http://www.google.cz/imgres?q=Hudba+ve+starov%C4%9Bk%C3%A9m+%C5%98%C3%ADm%C4%9B&start=234&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbnid=VYY7hrb2cgGr9M:&imgrefurl=http://www.celemvzad.cz/clanek.php%3Fcislo%3D666%26kapitola%3D3&docid=y0sOGzmEMFfNgM&imgurl=http://www.celemvzad.cz/8/images/76.jpg&w=200&h=144&ei=K8F1ULr4EpDNsgbBxoHwBw&zoom=1&iact=hc&vpx=236&vpy=464&dur=2635&hovh=115&hovw=160&tx=115&ty=68&sig=111221611285790176725&page=7&tbnh=115&tbnw=160&ndsp=40&ved=1t:429,r:16,s:234,i:185>, 4. 10. 2012

Zdroje

- <http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti-zajimavosti/105603/gladiatori-z-boje-delali-sou.html>
http://www.google.cz/imgres?q=ST%C5%99edov%C4%9Bk+chr%C3%A1my&num=10&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=IOE0FmTIJf7gwM:&imgrefurl=http://praha.idnes.cz/kutna-hora-se-vrati-do-stredoveku-zacina-tady-tradicni-stribreni-pha-/praha-zpravy.aspx%3Fc%3DA110623_1607924_praha-zpravy_ab&docid=0T4LehIE1-0erM&imgurl=http://i.idnes.cz/117033/cl6/AB39f9e6_TOM1d3753_kutniHora_michalSvacek.jpg&w=630&h=423&ei=M9Z1UL_6HojitQb6hoHIDQ&zoom=1&iact=hc&vpx=598&vpy=506&dur=2144&hovh=184&hovw=274&tx=230&ty=157&sig=111221611285790176725&page=2&tbnh=148&tbnw=197&start=30&ndsp=37&ved=1t:429,r:32,s:30,i:270, 4. 10. 2012
- http://www.fotografotoh.cz/Galerie_Architektura/Architektura.html, 4. 10. 2012
- <http://www.google.cz/imgres?q=Hudba+ve+st%C5%99edov%C4%9Bku&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=qhg-X7j6BgwrsM:&imgrefurl=http://www.collegium.cz/index.php%3Fmenu%3Dwaldorf/hudba%26page%3Dhdejiny&docid=lzt0vEJKiC0o4M&imgurl=http://www.collegium.cz/waldorf/hudba/hdejiny/andele.jpg&w=300&h=226&ei=rNN1UOzJC4yLswa8zYDoAw&zoom=1&iact=hc&vpx=576&vpy=165&dur=5208&hovh=180&hovw=240&tx=144&ty=127&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=156&tbnw=207&start=0&ndsp=32&ved=1t:429,r:2,s:0,i:74>, 4. 10. 2012
- http://www.google.cz/imgres?q=trubad%C3%BAr&hl=cs&biw=1676&bih=860&tbm=isch&tbnid=LCH0Omcboxo14jM:&imgrefurl=http://www.verslista.hu/zene_elemei/3zenekor_elemei/gotika_elemei/gotika.htm&docid=eincBAMVOd6d5M&imgurl=http://www.verslista.hu/zene_elemei/3zenekor_elemei/gotika_elemei/trubadur.jpg&w=221&h=197&ei=_d11UJvZDoLj4QTe-IDAAG&zoom=1&iact=hc&vpx=672&vpy=180&dur=4177&hovh=157&hovw=176&tx=107&ty=77&sig=111221611285790176725&page=1&tbnh=157&tbnw=176&start=0&ndsp=32&ved=1t:429,r:3,s:0,i:77, 4. 10. 2012
- Hudební výchova pro 8. ročník ZŠ, A. Charalambidis, J. Pilka a kol., SPN, Praha 2005, ISBN 80 -7235-298-9, 4. 10. 2012